

A nagycsaládosoknál

Félévi számvetés

A Nagycsaládosok Országos Egyesülete októberben volt egyeztetendő, a szegedi egyesület még csak féléves múltat tudhat maga mögött. Taglétszáma — ahhoz képest, hogy a KSH adatai szerint 7 ezer nagycsalád él Csongrád megyében — soknak nem mondható. Mindössze 60, többgyermekes családia tagja hivatalosan a szegedi közösségnek. A kivülmaradás oka a népszerűsítés feltételeinek hiánya, hiszen kevés pénz és még kevesebb kapacitás van a minél szélesebb körben történő „reklámozásra”.

Gyanítható persze, hogy a nagycsaládosok között szép számmal léteznek, akik szegényegyletnek gondolják az egyesületet, és szégyellene tagjai sorába lépni. A nagycsaládosok egyesülete azonban sem Budapesten, sem Szegeden nem szolgáltató szövetkezet. Az értékmentésre, az érdekek védelmére és közvetítésére vállalkoztak megalakulásuk pillanataiban. Az anyaság presz-

tízset, a legszebb női hivatás megbecsülését, a több gyermek vállalását és tisztességes nevelésének modelljét óhajtják mintaként felmutatni az egyékre specializálódott, véresen fogyatkozó társadalomnak.

S akkor, amikor — példának okáért — az abortusszal kapcsolatos állásfoglalásukat juttatják el a koránynak, korántsem csak a nagyobb létszámú családok nevében, hanem általában a magyar családok képviselőiben szólnak.

A szegedi egyesület életében a „tisztá játékidő” valójában nem is fél esztendő, hiszen a nyári hónapok náluk is holt szezonnak számítotak. A néhány aktíván eltöltött hónap alatt csendes építőmunka folyt, korántsem nagy, látványos eredményeket hozó. A taglétszám a megalakuláskor jegyzetnek a duplájára nőtt, és egymást segítő közösségé — mondhatjuk nyugodtan —, baráti társaságá

lett. Az együvértartozás kaspaszkodókat mindig nyújtó érzése a kívülállónak csak szépen hangzó idea, míg a „körön belül” levőknek biztonságot adó valóság.

Egy másfajta valóságot tükröznek a bürokratikus és jogszabályi akadályok miatt meg nem valósult tervek. A Nagycsaládosok Szegedi Egyesületének remélt hétköznapi kedvezmények, engedmények egyelőre ugyanis csak vágyak és remények.

Egy fontos óhaj viszont a napokban valóra válik. A tanács adta helyiség, ahol berendezhető a ruhacseréknek és szellemi programoknak otthont adó klub, véget vet az alérlet időszakának. A pártoló tagság szerzésének céljával most kezdődő tárgyalások pedig remélhetőleg mind több segítő szándékú intézményt, vállalatot és magánembert nyerne meg a Nagycsaládosok Szegedi Egyesületének tagjává.

K. K.

Írásunk visszhangja

Nem kiárusítás — ésszerűsítés

A Délmagyarország 1988. október 28-i számában „Bölcsődekiárusítás” címmel megjelent írással kapcsolatban egészségügyi osztályunk részéről néhány gondolatot szeretnénk elmondani, egyben kérve, tegye lehetővé, hogy válaszunk a közvélemény tájékoztatására a Délmagyarországban megjelenhessen.

Szeretnénk elmondani, hogy a cikk elolvasása után mindkét szemünk sír. Pillanatig sem gondoltuk volna, hogy intézkedésünk ilyen reflexiókat vált ki. Tarján városrészben öt bölcsődénk működik. Mindegyik bölcsődénk kihasználtsága 50 százalék alatt van. A kérdéses Sólóyom utcai bölcsődébe összesen 39 gyerek nyert felvételt a szeptemberben meghirdetett pótfelvétel után is. Azonban mindössze 17 bölcsődés kiskorú gyermek veszi igénybe teljesen a 80 férőhelyes bölcsődét.

Már régebben felmerült, hogy az öt, egyenként 80 férőhelyes bölcsődék ily módon való üzemeltetése gazdaságtalan, és jogosan kérheti számom, beszűkült anyagi lehetőségeink mellett, tőlünk azt bárki, hogy végül is pazarló módon bábunk anyagi javainkkal. A Közegészségügyi Járványügyi Szolgálat elhelyezésének gondja mintegy 6 éves gondunk. Kényszerkiköltöztetésüket követően egy időszak részére épített napközi otthont foglalnak el. Pedig erre az Északi városrészben igen nagy szükség van. Ezért született az az elhatározás, hogy 17 gyermek más Tarján városi bölcsődébe való áthelyezésével átmeneti időre szabadabbá tehetjük a Sólóyom utcai bölcsődénket, a Közegészségügyi Járványügyi Szolgálat elhelyezésére. Ezáltal az idős napközi otthont is megnyithatjuk, valamint a József A. sgt., volt II. kerületi tanács épületében a Közegészségügyi Járványügyi Szolgálat ott működő részlegét is most már nem megosztva, együttesen tudjuk elhelyezni

Hangsúlyozzuk, átmeneti megoldásról van szó, így a bölcsődének semmilyen átalakítását és belső változtatását nem terveztük és nem is végezzük. A gyermekek áthelyezése előzetes előkészítés és megbeszélés alapján történt, lehetőleg úgy, hogy saját gondozónőjük is ugyanabba a bölcsődébe kerüljön, ahová a gyermek. Szó sincs bölcsődekiárusításról, hisz a bölcsőde javai, eszközei változatlanul megmaradnak, néhány felszerelést osztottunk szét azokban a bölcsődékben, ahol ezek a gépek, felszerelések még nem kerülhettek megvásárlásra, bár tervezettek voltak.

Az egészségügyi ágazat anyagi lehetőségei a tervezettnél is jobban csökkentek. Sajnos a pénzeszközökben gazdasági okokból el-

vonásokra került sor. A meglévőkből kell a lehetőségeink szerint ésszerűen gazdálkodnunk. Tudjuk és megértjük, hogy intézkedéseink az érintettek számára kényelmetlen. Azonban úgy gondoljuk, hogy jelen viszonyaink között az ésszerűség határain belül közösen kell munkálkodnunk azon, hogy lehetőségeinket, intézményeinket a legésszerűbben használjuk ki, gazdaságosan végső soron a gyermekek, a köz és a társadalom érdekében.

Szeretnénk és reméljük, hogy tájékoztatásunk közreadásával talán megvilágíthatjuk, nem pánikszerűen egyik óráról a másikra tettük meg intézkedésünket.

Csergő Tibor
osztályvezető,
megyei városi főorvos

Lelkészek békegyűlése Szegeden

Az ökumenia jegyében

Talán soha ekkora aktualitása nem volt annak a témának, amelyet Csongrád megye, Szeged lelkeszei tárgyaltak gyűlésükön tegnapi csütörtökön, a Bartók Béla Művelődési Központ nagyszalonnájában. A jelenlévőket Imre Ernő református esperes, a Csongrád Megyei Egyházközi Békebizottság elnöke köszöntötte.

Távoli országok, idegen vallások körös gondok címmel Harmati Béla, az evangélikus egyház déli egyházkerületének püspöke tartott előadást. Benne avatott szakértőt tisztelhetett a hallgatóság. Harmati püspök ugyanis a genfi székhelyű Egyházak Világszövetségében több mint tíz évig foglalkozott szociális, egyházjogi kérdésekkel, hosszasan vizsgálta a tulajdon fogalmát, valamint szadunk nemzetépítési problémáit. Utóbbiakat főként Afrikában, Ázsiában és Ausztráliában. Előadásában először az egyes társadalmakban található vallások szerepét értékeltette föl. Jóllehet, a vallásszociológusok különféle értelmezését adják a vallás fogalmának, mégis, napjainkban a szomagyaráznál fontosabbak a min

denki által érzékelhető tendenciák. Például, hogy fokozottabban él bennünk egyfajta spiritualitás. Legutóbb az olimpiai események hagyományos rituáléi — a megnyitó, a díjátadások ceremóniája — élesztették a transzcendens iránti vágyainkat. De ugyanez a jelenség figyelhető meg a fiatalok körében egy sikeres popfesztiválon. Távoli országokban — Japánról, Szingapúrról hallhattunk példát — az európaihoz hasonló újjáéledése tapasztalható a vallások misztikumának. A püspök hangsúlyozta: a „kvázi” vallást mondanivalója szerint kell vizsgálni, nem feledkezve meg a természeti, társadalmi környezetről, amelyben létezik. Csupán az a kérdés, vajon föl vagyunk-e készülve — világiak, egyháziak — e „kvázi” vallások karakterföldolgozására, kezelésére?

Ezután az egyes nemzetek és vallások viszonyát elemezte. Megfigyelhető, a nációnak, a nemzet egységének hasonlóképpen fontos lett a 20 században az egész

Háy Gyula: Mohács című tragédiájának sajtóbemutatója ma, pénteken este 7-kor lesz a nagyszínházban. A rendkívüli várakozással övezett előadás alkotói: rendező: Ruszt József kiváló művész: díszlet-jelmeztervező: Molnár Zsuzsa, rendező-asszisztens Ditzendy Attila, a rendező munkatársa Telihay Péter, játékmester Kovács Kristóf. A szereplők: II. Lajos király Bagó Bertalan m. v., Mária királyné Bede-Fazekas Annamária, V. Károly császár Juhász Károly, Ferdinánd herceg Hegedűs Zoltán, Anna hercegné Olasz Ágnes, Burgio Antonio Mentés József érdemes művész, Báthori István nádor Jakab Tamás, Szalkai László esztetomai érsek Both András, Tomori Pál kalocsai érsek Áron László, Zápolya János Kaszás Géza, Kanizsai Dorottya Barta Mária érdemes művész, Perényi Ferenc váradipüspök Szervet Tibor, Brodarics István kancellár Németh Gábor, Bornemissza János Ragó Iván, Treпка András udvarmester Bagó László, Bakics vajda Kovács Zsolt, zsoldoskapitány Bobor György, udvarhölgyek Zámbo Lilla és Dobó Alexandra, Csikasz Flórián Antal.

*

Apropó: sajtóbemutató. Minthogy ebben az évadban tartanak először ilyeneket, a színházba járó szegediek kíváncsiak: miért támadt erre szükség? kik járnak a sajtóbemutatóra? Ez utóbbiról levélben érdeklődőknek magunk is tudunk válaszolni: a szegedi tömegkommunikációs fórumok munkatársai, kritikusok, a színház „felügyeleti szerveinek” (tanácsok, pártbizottságok, minisztérium) munkatársai, a színház dolgozói — és aki még jegyet vált, mert érdeklí, milyen egy nyilvános főpróbaielgő előadás. Miért van rá szükség? — kérdeztük Nagy László igazgatót. Azt válaszolta, hogy az új főrendezővel Ruszt Józseffel közösen kialakított elképzeléseik szerint a sajtóbemutató, a nyilvános főpróba

olyan alkalom, amelynek színházszervező szerepe lehet. A színészeket végre megnézhetik a kollégáik is, anélkül, hogy a bérletes közönségtől helyet vennének el. Alkalom arra is, hogy még a bemutató előtt szervezett módon találkozhasson a darab alkotó- és szereplőgárdája a közönséggel. Kritikus megjegyzésekre utalva azt is elmondta Nagy László: úgy gondolta, az újságírók és az ügyvezető protokollközönség (akiknek újszólván munkaköri kötelességük megnézni az előadásokat) inkább tolerálja a színészek hagyományosan hangos egymást-ünneplését, mint a bemutató előadások közönsége. (Az újságokban megjelent megjegyzésekből kitűnik: ez nem mindig van így; ám remélhető, idő múlásával kialakul a sajtóbemutatók nézői között egyfajta „viselkedési konszenzus”).

*

Miért nem bérletesek az Olivér-előadások? — kérdezték mások; s a balettest, a Találkozások? — így, megint mások. Válasz, több tételben: 1. az Olivért ifjúsági korosztályoknak szánták, azaz a céllal, is, hogy új közönséget nyerjenek meg a színházban. Ha „beérletezik”, a gyerekek és ifjak nemigen jutnak előadásokhoz. 2. A Találkozások ka-

maraprodukciónak, kísérleti előadásnak tervezetett, a bemutatóig azonban változtak művészi és előadás-időbeli méretei. Önálló, estét betöltő produkcióvá „nőtt”, el is határozták, hogy átvisszik a nagyszínházba és bérletes előadásokat tartanak. 3. Annál inkább, mert a Diótörő tervezett bemutatója — késik. Nem kell találgatni; elsősorban anyagiak hiánya miatt.

*

Még egy „pénzes ügy” kíváncsok ide: decembertől a jelenlegi 40 helyett 50 és 70 forintos jegyeket árulnak — az Olivérre. „Kasszasiker” — írták a bemutató után, mint kiderült, naivul. A kétségtelen siker ellenére az Olivér ráfizetéses, „a szereplők nagy száma és a technika miatt”. A színház-gazdaság tudorai kiszámolták: 50 előadás félmillió ráfizetést „eredményez”. Hát — így! Ráadásul hiába rohamoznánk most a pénztárt, a jegyek több héttel előre elkeltek, s ezután a lépcsőkönsen sem lehet ülni: a városi tűoltóparancsnok ismételt büntetést helyezett kilátásba... Biztatásul: az Olivér a kialakítandó új repertoár darabjának „néz ki”, tehát a következő szezonban is megtekinthető.

S. E.

Közösségteremtés és mozgalom

A cserkészzet

Valahol a nyugati világban egy kutyaeledelt gyártó cég összehívta vezetőségét, ügynökeit, hogy megtárgyalják: miért zuhant vissza száma egyharmadára a forgalom. Kiderítik: ez a kutyaeledel volt az első a piacon, ez a legjobb illatú, a legértékesebb összetételű, ennek a legszebb a csomagolása, a legmegfelelőbb az ára. Mi lehet hát az ok? Egy vékony, kicsi ember szólal meg legvégül az utolsó sorból: „mert nem szeretik a kutyákat.”

Ezt a több értelmű anekdotát mesélte tegnap délután előadása elején Nagy László, a Cserkész Világszövetség főtitkára azon a nagy érdeklődéssel kísért tanácskozáson, amelyet a Móra Ferenc Múzeum munkatársai — Zombori István és Marosvári Attila — szerveztek az első hazai cserkészértörténeti kiállítást követő lelkesült hangulatban.

Alapkérdés, hogy mely társadalmaknak van szükségük ilyen személyiségekre. A válasz kibogozható abból a tényből, hogy a cserkészteret Hitler, Sztálin, Mussolini, Franco és Khomeini egyaránt felszámolta. A diktatúrának egyetlen francia gondolattal felel a cserkészmozgalom: „nevelésügyben az egyetlen hatóság a gyerekek.”

A cserkész bölcsesség — mondta Nagy László — három alappilléren nyugszik: a hűségen, az új iránti fogékonyságon és a hasznos

ságon. A világon szerteszét másként értelmezik ezeket az alapelveket, de közös lényeg mások szolgálata és a személyiség önálló fejlődése.

Az előadótól megtudhatuk, hogy a cserkész fiúk szövetségének 120 országban 16 millió tagja van, a lánycserkész pedig 10 millió tagot számlál.

Bodnár Gábor az amerikai magyar cserkészszövetség ügyvezető elnöke ebben a nagy közösségben helyezte el a mintegy 6 ezer tagot számláló magyar csoportot. Négy világrész 14 országában 84 cserkészcsapat él és dolgozik „Isten, haza, embertársak és magyarság szolgálatában”. A kinti magyarság sokat tesz azért, hogy a cserkészzet fönntmaradjon, most minden 10 gyerekre jut egy képzett, felnőtt vezető.

Bodnár Gábor részletesen szólt a Magyarországról ki települtek szervezett megsegítéséről, a magyarság megismertetéséről folytatott tevékenységről és arról a szellemi-lelki alapról, amit a Biblia és a magyarság kettségével lehet kifejezni.

Mészáros István a magyar cserkész pedagógiáról, Morvai Péter etnográfus a regőscserkészetről, Gergely Ferenc a magyar cserkészteret történetének néhány vitatott kérdéséről, Gelencsér Katalin a cserkészmozgalom személyiségépítéséről és közösségformálásáról adott elő, Marosvári Attila pedig az első magyar (szegedi) cserkészértörténeti kiállítás fogadtatásáról számolt be.

A tanácskozás anyagát néhány hónap múlva könyv formájában tanulmányozhatják az érdeklődők.

D I

M. E